

ПРАКТИКУМ З МЕДІАТОРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Викладач: кандидат соціологічних наук, доцент кафедри соціології Кулик Марія Анатоліївна

Кафедра: соціології, IV корпус, ауд. 309

E-mail: kuliksociology@gmail.com

Телефон: (061) 289-41-02

Інші засоби зв'язку: Moodle (форум курсу, приватні повідомлення)

Освітня програма, рівень вищої освіти:		Соціологія Магістр					
Статус дисципліни:		Нормативна					
Кредити ECTS	3	Навч. рік:	2023-24	Рік навчання	1	Тижні	14
Кількість годин	90	Кількість змістових модулів¹	4	Лекційні заняття – 0 Практичні заняття – 16 Самостійна робота – 74			
Вид контролю:		екзамен					
Посилання на курс в Moodle			https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=9063				
Консультації: особисті – вівторок, четвер, з 11:00 до 13:00, IV корпус, ауд. 309; дистанційні – Zoom, за попередньою домовленістю Запис на консультації: kuliksociology@gmail.com							

ОПИС КУРСУ

Курс «Практикум з медіаторних технологій» є важливим елементом фахової підготовки магістрів напрямку «Соціологія».

Курс «Практикум з медіаторних технологій» складається з 4-х змістових модулів:

1. Медіація та її ключові принципи..
2. Практика медіації
3. Процедура медіації
4. Проведення медіаторних зустрічей.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Практикум з медіаторних технологій» є сформувати у магістрів соціології знання про медіацію як вид посередництва при вирішенні конфліктів у стосунках різних рівнів (особисті, групі).

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Практикум з медіаторних технологій» є розвиток практичних навичок конструктивного сприйняття та врегулювання проблем у стосунках між людьми в умовах конфлікту. Курс розвиває компетентність у сприйнятті проблемних або конфліктних ситуацій, комунікативні навички врегулювання відносин, сприяє розуміння помилок сприйняття та стратегій їх уникнення в умовах конфлікту. Курс розвиває навички самоконтролю емоційної сфери та розвитку застосування ефективних вербальних та невербальних прийомів комунікації спрямованих на профілактику та розв'язання конфліктів. Ці навички магістру соціології стануть у нагоді як у реалізації професійних завдань, так і особистісному саморозвитку.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати: категоріально-термінологічну базу медіаторних технологій; принципи медіації; процедуру медіації та вимоги до складання угоди;

Курс передбачає виконання студентами тренінгових вправ, участь у рольових іграх, групових дискусіях. Передбачається аналіз та обговорення конкретних прикладів застосування медіації через аналіз відеоматеріалів та апробації власного досвіду розв'язання конфліктів.

¹ 1 змістовий модуль = 15 годин (0,5 кредита ECTS)

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

У разі успішного завершення курсу студент зможє:

- будувати процес медіації;
- притримуватися нейтральності та визначати прояви відхилення від неї;
- готувати та проводити сепаратні зустрічі;
- використовувати різні форми запитань для налагодження процесу врегулювання конфлікту;
- сприяти конфліктантам у формуванні позитивної настанови щодо розв'язання конфлікту.

Змістовне наповнення курсу, що викладається на лекційних і практичних заняттях та засвоюється студентом під час самостійної роботи, забезпечує набуття **компетентностей**:

ЗК01. Знання предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК02. Здатність працювати автономно.

ЗК03. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК04. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК05. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

СК04. Здатність збирати та аналізувати емпіричні дані з використанням сучасних методів соціологічних досліджень.

СК07. Здатність розробляти та оцінювати соціальні проекти і програми.

Програмні результати навчання:

РН01 Вміння аналізувати соціальні явища і процеси, використовуючи емпіричні дані та сучасні концепції і теорії соціології.

РН02 Здійснювати діагностику та інтерпретацію соціальних проблем українського суспільства та світової спільноти, причини їхнього виникнення та наслідки.

РН06 Відповідально відноситися до обов'язку дотримуватися у своїй діяльності норм професійної етики соціолога та керуватися загальнолюдськими цінностями.

РН11 Обрати методологію та зіставити результати різних соціологічних досліджень.

ОСНОВНІ НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ

Презентації лекцій, плани семінарських занять, методичні рекомендації до виконання індивідуальних дослідницьких завдань та групових творчих проектів розміщені на платформі Moodle:

<https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=9063>

КОНТРОЛЬНІ ЗАХОДИ

Поточні контрольні заходи

Обов'язкові види роботи:

Робота у групі над розв'язанням практичного завдання, поставленого викладачем (max 4 бали) – на кожному практичному занятті.

Підсумкові контрольні заходи:

Усна відповідь на заліку (max 20 балів) передбачає розгорнуте висвітлення двох питань: теоретичного (max 10 балів) та практичного (max 10 балів). Перелік питань див. на сторінці курсу у Moodle <https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=9063>

Індивідуальне дослідницьке завдання у вигляді рольової гри «Медіація» (max 20 балів) готується на підставі знань курсу та реалістичної конфліктної ситуації у соціальній сфері і передбачає моделювання розгортання процесу вирішення конфлікту за допомогою медіації.

Презентація рольової гри передбачає:

- програвання етапів медіації за участю медіатора, який намагається реалізувати посередництво у вирішенні конфлікту;
- програвання ролей конфліктантів на підставі реалістичного конфлікту;

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІОЛОГІЇ ТА УПРАВЛІННЯ
Силабус навчальної дисципліни

Оскільки головна мета цієї роботи – отримати перший досвід реалізації медіації, то студент, який грає медіатора обирає конфлікт для посередництва. В групі двоє інших студентів грають ролі конфліктантів у вільний спосіб, відштовхуючись від характеристик конфліктантів, які надав «медіатор». Рольова гра має вільний характер, який не передбачає підготовку жорсткого сценарію. Медіатор намагається реалізувати завдання етапи та принципи медіації. В підсумку рольової гри відбувається групова дискусія.

Методичні рекомендації до виконання ІДЗ та критерії оцінювання див. на сторінці курсу у Moodle: <https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=9063>

Контрольний захід		Термін виконання	% від загальної оцінки
Поточний контроль (max 60%)			
Змістовий модуль 1	Усна відповідь на семінарському занятті	Семінари 1, 2	10
	Практичне завдання – Порівняльний аналіз	Тиждень 4	5
Змістовий модуль 2	Усна відповідь на семінарському занятті	Семінари 3, 4	10
	Практичне завдання – написання есе	Тиждень 8	5
Змістовий модуль 3	Усна відповідь на семінарському занятті	Семінар 5	5
	Практичне завдання – Порівняльний аналіз	Тиждень 10	5
	Тести	Тиждень 10	5
Змістовий модуль 4	Усна відповідь на семінарському занятті	Семінари 6, 7	10
	Практичне завдання – написання есе	Тиждень 13	5
Підсумковий контроль (max 40%)			
Залік			10
Тестування			10
Захист індивідуального дослідницького завдання		Тиждень 14	20
Разом			100%

Шкала оцінювання: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FХ	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІОЛОГІЇ ТА УПРАВЛІННЯ
Силабус навчальної дисципліни

РОЗКЛАД КУРСУ ЗА ТЕМАМИ І КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Тиждень і вид заняття	Тема заняття	Контрольне завдання	Кількість балів
Змістовий модуль 1. Медіація та її ключові принципи.			
Тиждень 1 Практичне заняття 1	Основні поняття та принципи медіації Специфіка застосування медіації у соціальній роботі	Виконання перевірконого тесту	5
Тиждень 2 Практичне заняття 2	Посередництво у конфлікті: Арбітраж, фасілітація, медіація	Робота у групах: аналіз відео матеріалу	5
Тиждень 3 Практичне заняття 3	Нейтральність як важливий принцип медіації	Робота в групах: Робота у групах: Тренінг з розвитку нейтральності «Нейтральність та відхилення від нейтральності»	5
Змістовий модуль 2 Практика медіації			
Тиждень 4 Практичне заняття 4	Практика медіації та вимоги до медіатора	Робота у групах: аналіз відео матеріалу	4
Тиждень 5 Практичне заняття 5	Переваги медіації як виду посередництва	Заняття з елементами тренінгу: Я і медіація, опрацювання особистісних потенціалів здійснення медіації	4
Тиждень 6 Практичне заняття 6		Модульна контрольна робота: Виконання перевірконого тесту	7
Змістовий модуль 3 Процедура медіації			
Тиждень 7 Практичне заняття 7	Організація простору та часу проведення медіації	Письмовий контрольний тест Групове обговорення	5
Тиждень 8 Практичне заняття 8	Основні прийоми та техніки медіації	Термінологічний диктант	5
Тиждень 9 Практичне заняття 9	Вступна частина та сепаратні зустрічі	Робота в групах Заняття з елементами тренінгу: Сепаратна зустріч	5
Змістовий модуль 4 Проведення медіаторних зустрічей			
Тиждень 10 Практичне заняття 10	Підготовка та проведення медіації	Робота у групах: аналіз відео матеріалу	4
Тиждень 11 Практичне заняття 11	Підготовка та проведення медіації	Робота в групах: Рольова гра Медіація	4
Тиждень 12 Практичне заняття 12	Саморефлексія	Підсумкова робота з курсу	7
			60

ОСНОВНІ ДЖЕРЕЛА

Основна:

1. Берлач А. І., Кондрюкова В. В. Конфліктологія: навч. посіб. для дистанційного навчання. К.: Університет «Україна», 2007. 204 с.
2. Грабовська С. Равчина Т. Конфлікти без насильства. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка. – 2001. – 246 с.
3. Леко Б., Чуйко Г. Медіація : підручник. Чернівці : Книги – ХХІ, 2014. 520 с.
4. Рахліс В.Л., Павленко О.О. Переговори і медіація: підручник для підготовки професійного переговорника. Київ: Гельветика, 2021. 344с.
- 5.

Додаткова:

1. Тренінги спілкування / Упорядник Т. Гончаренко. К. : Ред. загальнопед. газ., 2004. 120 с.
2. Туріщева Л.В. Психологічні тренінги для школярів. Х. : Вид.група «Основа», 2009. – 124 с.
3. Шкільна служба розв'язання конфліктів: досвід упровадження. Посібник. К.: Видавець Захаренко В.О., 2009. 168 с.
4. Ващенко І. В. Загальна конфліктологія: навч. посібн. / заг. ред. І. В. Ващенко, С. П. Пренка. 2-ге вид. Х.: Оригінал, 2001. 384 с.

Інформаційні джерела:

1. Єрмоєнко Г. Медіація як спосіб вирішення спорів. URL: <http://innovations.com.ua/uk/interview/6/39/374> (дата звернення: 03.09.2019).
2. Фільм про медіацію відзнятий Українським Центром Медіації за підтримки IFC https://www.youtube.com/watch?v=xjWabt4L4dE&ab_channel=%D0%9A%D0%B8%D1%94%D0%B2%D0%BE-%D0%9C%D0%BE%D0%B3%D0%B8%D0%BB%D1%8F%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0%D0%91%D1%96%D0%B7%D0%BD%D0%B5%D1%81-%D0%A8%D0%BA%D0%BE%D0%BB%D0%B0%5Bkmb%5D

РЕГУЛЯЦІЯ І ПОЛІТИКИ КУРСУ

Відвідування занять. Регуляція пропусків.

Інтерактивний характер курсу передбачає обов'язкове відвідування практичних занять. Студенти, які за певних обставин не можуть відвідувати практичні заняття регулярно, мусять впродовж тижня узгодити із викладачем графік індивідуального відпрацювання пропущених занять. Окремі пропущені завдання мають бути відпрацьовані на найближчій консультації впродовж тижня після пропуску. Відпрацювання занять здійснюється усно у формі співбесіди за питаннями, визначеними планом заняття. В окремих випадках дозволяється письмове відпрацювання шляхом виконання індивідуального письмового завдання.

Студенти, які станом на початок екзаменаційної сесії мають понад 70% невідпрацьованих пропущених занять, до відпрацювання не допускаються.

Політика академічної доброчесності

Усі письмові роботи, що виконуються слухачами під час проходження курсу, перевіряються на наявність плагіату за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення UniCheck. Відповідно до чинних правових норм, плагіатом вважатиметься: копіювання чужої наукової роботи чи декількох робіт та оприлюднення результату під своїм іменем; створення суміші власного та запозиченого тексту без належного цитування джерел; рерайт (перепрацювання чужої праці без згадування оригінального автора).

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІОЛОГІЇ ТА УПРАВЛІННЯ
Силабус навчальної дисципліни

Будь-яка ідея, думка чи речення, ілюстрація чи фото, яке ви запозичуєте, має супроводжуватися посиланням на першоджерело. Приклади оформлення цитувань див. на Moodle: <https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=9063>

Виконавці індивідуальних дослідницьких завдань обов'язково додають до текстів своїх робіт власноруч підписану Декларацію академічної доброчесності (див. посилання у Додатку до силабусу). Роботи, у яких виявлено ознаки плагіату, до розгляду не приймаються і відхиляються без права перескладання. Якщо ви не впевнені, чи підпадають зроблені вами запозичення під визначення плагіату, будь ласка, проконсультуйтеся з викладачем.

Висока академічна культура та європейські стандарти якості освіти, яких дотримуються у ЗНУ, вимагають від дослідників відповідального ставлення до вибору джерел. Посилання на такі ресурси, як Wikipedia, бази даних рефератів та письмових робіт (Studopedia.org та подібні) є неприпустимим. Рекомендовані бази даних для пошуку джерел:

Електронні ресурси Національної бібліотеки ім. Вернадського: <http://www.nbuv.gov.ua>

Цифрова повнотекстова база даних англomовної наукової періодики JSTOR: <https://www.jstor.org/>

Використання комп'ютерів/телефонів на занятті

Використання мобільних телефонів, планшетів та інших гаджетів під час лекційних та практичних занять дозволяється виключно у навчальних цілях (для уточнення певних даних, перевірки правопису, отримання довідкової інформації тощо). Будь ласка, не забувайте активувати режим «без звуку» до початку заняття.

Під час виконання заходів контролю (термінологічних диктантів, контрольних робіт, іспитів) використання гаджетів заборонено. У разі порушення цієї заборони роботу буде анульовано без права перескладання.

Комунікація

Базовою платформою для комунікації викладача зі студентами є Moodle.

Важливі повідомлення загального характеру – зокрема, оголошення про терміни подання контрольних робіт, коди доступу до сесій у Zoom та ін. – регулярно розміщуються викладачем на форумі курсу. Для персональних запитів використовується сервіс приватних повідомлень. Відповіді на запити студентів подаються викладачем впродовж трьох робочих днів. Для оперативного отримання повідомлень про оцінки та нову інформацію, розміщену на сторінці курсу у Moodle, будь ласка, переконайтеся, що адреса електронної пошти, зазначена у вашому профайлі на Moodle, є актуальною, та регулярно перевіряйте папку «Спам».

ДОДАТОК ДО СИЛАБУСУ ЗНУ – 2023-2024 рр.

ГРАФІК ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ 2023-2024 н. р. доступний за адресою:
<https://tinyurl.com/yckze4jd>.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ. Студенти і викладачі Запорізького національного університету несуть персональну відповідальність за дотримання принципів академічної доброчесності, затверджених **Кодексом академічної доброчесності ЗНУ:** <https://tinyurl.com/ya6yk4ad>. Декларація академічної доброчесності здобувача вищої освіти (додається в обов'язковому порядку до письмових кваліфікаційних робіт, виконаних здобувачем, та засвідчується особистим підписом): <https://tinyurl.com/y6wzzlu3>.

НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ. Перевірка набутих студентами знань, навичок та вмінь (атестації, заліки, іспити та інші форми контролю) є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до Положення про організацію та методикку проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9tve4lk>.

ПОВТОРНЕ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН, ВІДРАХУВАННЯ. Наявність академічної заборгованості до 6 навчальних дисциплін (в тому числі проходження практики чи виконання курсової роботи) за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання студенту права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Порядок повторного вивчення визначається Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9pkmmp5>. Підстави та процедури відрахування студентів, у тому числі за невиконання навчального плану, регламентуються Положенням про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ycds57la>.

НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА. Порядок зарахування результатів навчання, підтверджених сертифікатами, свідоцтвами, іншими документами, здобутими поза основним місцем навчання, регулюється Положенням про порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті: <https://tinyurl.com/y8gbt4xs>.

ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/57wha734>. Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до: Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/yd6bq6p9>; Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9r5dpwh>.

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА. Телефон довіри практичного психолога Марти Ірини Вадимівни (061)228-15-84, (099)253-78-73 (щоденно з 9 до 21).

УПОВНОВАЖЕНА ОСОБА З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ КОРУПЦІЇ Запорізького національного університету: **Борисов Костянтин Борисович**
Електронна адреса: uv@znu.edu.ua Гаряча лінія: Тел. [\(061\) 228-75-50](tel:+380612287550)

РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ. Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Якщо вам потрібна спеціалізована допомога, будь-ласка, зателефонуйте (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ydhcsagx>.

РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ. Наукова бібліотека: <http://library.znu.edu.ua>. Графік роботи абонементів: понеділок – п'ятниця з 08.00 до 16.00; вихідні дні: субота і неділя.

ЕЛЕКТРОННЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ (MOODLE): <https://moodle.znu.edu.ua>

Якщо забули пароль/логін, направте листа з темою «Забув пароль/логін» за адресою: moodle.znu@znu.edu.ua.

У листі вкажіть: прізвище, ім'я, по-батькові українською мовою; шифр групи; електронну адресу. Якщо ви вказували електронну адресу в профілі системи Moodle ЗНУ, то використовуйте посилання для відновлення паролю <https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015>.

Центр інтенсивного вивчення іноземних мов: <http://sites.znu.edu.ua/child-advance/>

Центр німецької мови, партнер Гете-інституту: <https://www.znu.edu.ua/ukr/edu/ocznu/nim>

Школа Конфуція (вивчення китайської мови): <http://sites.znu.edu.ua/confucius>